

Språkopplæring for arbeidslivet: fag, relasjoner og deltaking

Førsteamanuensis Ellen Andenæs

Institutt for språk og litteratur

Faggruppe for helsekommunikasjon

Sykehuset, samfunnet og språket

Oslo Universitetssykehus, 11.10.13

Hovedtemaer

‘God i norsk’ – hva betyr det?

Språk på jobb: faglighet, relasjoner og deltaking

Arbeidsplassbasert opplæring: tre forutsetninger

"God i norsk" - ?

De går på kurs og tar eksamen etter eksamen og er så flinke som bare det – men de lærer jo ikke å snakke!

Enhetsleder, kommunalt sykehjem

Å være 'god i norsk', å kunne *snakke*, på Sykehjemmet betydde:

- å kunne delta i helt bestemte typer samtaler, på helt bestemte måter – som varetok både faglige og institusjonelle mål
- å kunne skrive helt bestemte typer tekster

Språk på jobb – tre aspekter

Standarder for å være ‘god i norsk’ vil være lokale og relative til arbeidsplassen, men har tre aspekter:

- Faglighet
- Relasjoner
 - Pasienter, klienter, kunder, pårørende...
 - Kolleger – samarbeid, oppgavekjeder, sosialt snakk
- Deltaking
 - Faglige fellesskap
 - Sosiale fellesskap

I praksis er disse tre aspektene vevd tett sammen
Individuell kompetanse – men interaksjonelle rammer

Eksempel

Den gode sykehjemsarbeider skal vareta tre helt ulike relasjoner

- Til beboere
- Til pårørende
- Til kolleger

Kollegiale relasjoner på sykehjemmet

- Dele kunnskap
 - Rapportmøter, elektronisk dokumentasjonssystem, prat i forbifarten
- Diskutere faglige spørsmål
- Forhandle om hvordan oppgaver skal fordeles
- Tåle 'tilsnakk' (korreksjon, kritikk, kjeft)
- Håndtere konflikter: «ta opp problemer med den det gjelder»
- Vise seg som fleksibel og samarbeidsvillig
- Alltid blid – personlig, men ikke privat

‘God i norsk’ – hva slags kriterier?

Perspektiv 1:

Gjøre jobben uten at omgivelsene merker skurr eller ubehag

Perspektiv 2:

Å både *vite* og *vise* at man gjør en god jobb

Å komme i en posisjon som gir muligheter til å videreutvikle kompetanse, til å argumentere, øve motstand og kritikk

Arbeidsplassbasert opplæring: tre premisser

- Basert på kommunikasjon *slik den faktisk foregår*,
Autentisk materiale, både muntlig og skriftlig
Intervjuer som gir fortolkningsrammer: ikke bare *hvordan*, men *hvorfor*
Må omfatte erfaringer fra arbeidstakere med minoritetsbakgrunn – ikke bare hvite og ‘norske’
- Læreres kvalifikasjoner
Arbeidsrelatert opplæring setter nye krav til kvalifikasjoner hos lærerne
– som ikke er eksperter på profesjonell kommunikasjon i andre yrker
- Forankre opplæring på arbeidsplassen
Arbeidsrelaterte erfaringer må bearbejdes og reflekteres over
Åpenhet for å endre kommunikasjonsmønstre på arbeidsplassen

Kilder og referanser

finnes i

Godt no(rs)k? – Om språk og integrering (s. 55)

http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Godt_norsk.pdf

Andenæs, Ellen: 'Nok norsk' – til å være 'norsk nok'?
Språk, arbeidsliv, likestilling. I Berg, Flemmen,
Gullikstad (red): *Likestilte norskheter. Om kjønn og etnisitet.*

Kontakt: ellen.andenaes@ntnu.no